

บทที่ 1

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่เป็นแหล่งกล้วยไม้ป่าอุดมสมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก มีกล้วยไม้พื้นเมืองที่เป็นกล้วยไม้อากาศและกล้วยไม้ดินถึง 167 สกุล รวม 1,140 ชนิด (อบจันท์, 2543) ประเทศไทยเป็นแหล่งปลูก และผลิตกล้วยไม้เขตร้อนที่ใหญ่ที่สุดในโลก มีการส่งออกทั้งดอกและต้นกล้วยไม้ไปขายยังต่างประเทศมาก สามารถทำรายได้เข้าประเทศปีละ 2,000 ล้านบาท ในการส่งออกต้นกล้วยไม้เพื่อใช้เป็นไม้กระถางมีความต้องการเพิ่มมากขึ้นทุกปี โดยมีตลาดใหญ่อยู่ที่ประเทศญี่ปุ่น สกุลกล้วยไม้ที่มีความสำคัญในการตัดดอกและจำหน่ายต้นที่สำคัญ ได้แก่ *Arachis*, *Cattleya*, *Cymbidium*, *Oncidium*, *Phalaenopsis*, *Vanda* และ *Dendrobium* เป็นต้น (สุกัญญา, 2546) โดยยังมีกล้วยไม้สกุลอื่นที่มีศักยภาพ แต่ยังไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ เช่น กล้วยไม้ดินต่างๆ

เอื้องดินใบหมาก (*Spathoglottis plicata* Blume) จัดเป็นกล้วยไม้ดินพื้นเมืองชนิดไม่ผลัดใบชนิดหนึ่ง ดอกมีสีส้มสวยงาม ออกดอกเกือบตลอดปี และดอกทยอยบานเป็นเวลานาน เหมาะแก่การทำเป็นไม้ประดับอาคาร จัดสวนและไม้กระถาง (อบจันท์, 2543) นอกจากนี้เอื้องดินใบหมากยังเป็นกล้วยไม้ที่เหมาะสมต่อการคัดเลือกและปรับปรุงพันธุ์เป็นอย่างยิ่งเพราะ มีอายุฝักซึ่งเริ่มต้นหลังการผสมเกสรจนถึงฝักแก่นำเมล็ดไปเพาะได้ประมาณ 5-6 สัปดาห์ และเมื่อนับเวลาจากเมล็ดงอกถึงออกดอกใช้เวลาประมาณ 18-24 เดือน (ระพี, 2544; Hawkes, 1965) อย่างไรก็ตาม ข้อมูลด้านการปลูกเลี้ยงยังไม่มีการวิจัยอย่างเป็นระบบ

การศึกษาครั้งนี้จึงศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโต และออกดอกของต้นเอื้องดินใบหมาก เพื่อหาปัจจัยที่ส่งเสริมให้ต้นเอื้องดินใบหมากเจริญเติบโต และออกดอกได้เร็วขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเพาะเลี้ยงเพื่อการค้า และใช้ประโยชน์ด้านการปรับปรุงพันธุ์ต่อไป